

Əbədiyyət üfüqündə doğan günəş

Dünya tarixində özünəməxsus iz qoyan və onun sahifələrinin müəyyən qismini şərafla yazarın, yaradan, adını abədi olaraq həmin sahifələrə qızıl hərflərlə həkk etdirən və xalqının azadlıq, istiqlaliyyət, inkişaf tarixində xilaskar rolunu oynayan dahi insanlar var. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev də müasir dünya tarixinə parlaq və silinməz iz qoymuş böyük şaxsiyyət, fenomenal yaddaş, qeyri-adi zəka, fitri istedad sahibi, müdrik və qatıyyatlı dövlət xadimi kimi düşmüsdür.

O, mənsub olduğu və varlığını həmişə uca tutduğu xalqını arxasında aparmış və talyəyklü məqamlarda doğru yola yönəltmişdir. Ötən illərə nəzər saldıqdan onun rəhbərliyi altında Azərbaycan xalqının qazandığı mühüm tarixi nailiyyatların şahidi olurraq. Ümummilli liderimizin müdrikliyi, qətiyyəti, uzaq-görənliliyi, möhkəm iradəsi, gərgin əməyi, zəngin dövlətçilik tacirubası və bacarığı sayəsində respublikamız layiq olduğu mərtəbəyə yüksələrək bilmisdir. Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlisi ilə intibah və milli şürurun oyanışı başlamış, müstaqilliyimiz məhz onun sayəsində abadı və dönməz xarakter almışdır.

1993-cü ilin ayında ulu ondər Heydər Əliyevin vətənini sevən hər bir azərbaycanlıının üzəyində ümidi çrağı yandırıran "Biz Azərbaycanı bu vəziyyətdən çıxarımaq qadırıq" sözüllərinin bütün xalqın çağrısı kimi gəbul etdi.

1994-cü il iyunun 21-də Prezident sa-
rayında keçirilən müşavirədəki yekun
nitqində ulu öndər demişdir: "Biz res-
publikamızda hüquqi-demokratik döv-
lat qurmaq yolu ilə gedirik. Bu, dövlət
quruculuğunda, siyasi sahədə strateji
yolumuzdur. Bununla çox sıx əlaqədə
ikiinci sahə iqtisadiyyatın demokratik
yollarla idarə edilməsidir, yəni iqtis-
diyyatda demokratik islahatlar aparıl-
ması, bazar iqtisadiyyatı yoludur. Büttün
bunlar kompleks şəkildə respublikamızı
gələcəyə aparan yollar, istiqamətlərindən
Xalqın təkidliliklə ilə respublikada si-
yasi rəhbərliyi qayğıdan Heydər Əliyev
yeni tarixi şəraitdə mühüm vazifaların -
Azərbaycan dövlətçiliyinin məhv olmaq
təhlükəsinin aradan qaldırılması, dövlət
müstəqilliyimizin qorunub saxlanması,
əbadi edilməsi, habelə dünyəvi, demok-

ratik dövlət quruculuğunun həyata keçirilməsinin həlli istiqamətində cahansum işlərə başladı. Müdirlik rəhbərliyimiz gərgin əməyi, səriştəsi, böyük təşkilatlıq qabiliyyəti, uzaqgörən daxili və xarici siyasi nüticəsində tarixen qısa zamanın kəsiyində dövlət müstəqilliyimizin dönməz xarakter alması təmin olundu, demokratik hüquqi dövlət quruculuğunun möhkəm təməli qoyuldu, siyasi sabitlik, bunun ardıcınca isə makroiqtsadı sabitlik bərəgar olundu.

Bütün bunların sayısında ulu öndər Heydər Əliyev milli dəyərlər zəminində çağdaş dövlətçilik sistemimizin əsaslarını yaradaraq, müstəqilliyimizi əbədi etmişdir. Məhz belə tarixi missiyanı müvəffəqiyyətlə həyata keçirmiş Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının siyasi və dövlətçilik sürurunda ümummilli lider zirvəsini fəth etmişdir.

Başqa sözla, ulu öndər Heydər Əliyev tariximizə xilaskar kimi daxil olub və respublikamıza rəhbərlik etdiyi hər iki dövrdə bu missiyani çox böyük uğurlar yerinə yetirmişdir. Xalqımız yaxşı bilir ki, müasir Azərbaycan cəmiyyətinin formlaşması və qurulması birbaşa Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Təsadüfi deyil ki, ümümüllük liderimiz azərbaycanlı olması ilə fərqli etdiyi kimi, hər bir azərbaycanlı da bu gün Heydar Əliyevin an böyük sənət asarı olan müstəqil, inkişaf-

etmiş ve qalib Azərbaycanın vətəndaş olmaqdan qürur duyur, ulu öndərə saygı və məhabətini onun ideyaları ətrafında daha da six birləşməklə nümayiş etdirir. "Mənim həyatımın məqsədi Azərbaycandır, Azərbaycan xalqıdır, Azərbaycan Respublikasıdır, Azərbaycan vətəndaşıdır" deyən xalqımızın böyük oğlu azərbaycanlı məfkurəsinin parlaq dəşıycisi kimi, öz müdrikdir siyaseti, dönmə əqidəsi və tarixi uzaqgörənliliyi sayasında milli dövlətlilik ideyasının gerçəkləşdirilməsinə, ölkəmizin regionda lider dövlətə çevriləməsinə nail olmuşdur.

Bu gün biz hamımız büyük iftخار hissə ilə qeyd edirik ki, Azərbaycan Respublikasının siyasi tarixinin qırurvericiliyi ulu öndər Heydər Əliyevin adı, onun Azərbaycan xalqının bu gününe ya galacayınlı yönəlmis uğurlu siyaseti ilə bağlıdır.

Sovet hakimiyəti illarında Heydər Əliyev təxminən 14 ilə yaxın müddət arzında respublikaya rəhbərlik etmiş və həmin dövrdə onun fəaliyyətinin mühüm istiqamətlərindən birini iqtisadiyyat səmərəli şəkildə təşkil və idarə edilməsəsində respublika əhalisinin maddi və mədəni hayat səviyyəsinin yüksəldilməsi problemi təşkil etmişdir. Məlum olduğunu kimi, XX əsrin 70-ci illərinin əvvəllərinədək Azərbaycanın iqtisadi və sosial inkişafında lazımi dönüş yaradılmış respublikanın malik olduğu iqtisadi, e

mi-texniki və humanitar potensialdan tam dolğun və səmərəli şəkildə istifadə edilməmiş, bu isə istər-istəməz sosial-iqtisadi işin qısa müddət ərzində səviyyəsinin çox vaxtkı orta İttifaq göstəricilərindən aşağı olması ilə nəticələnmişdir.

Keçmiş SSRİ zamanında geridə qalmış respublikalardan sayılan Azərbaycanda doğma xalqının böyük təssübkesi olan Heydər Əliyev totalitar rejimin hökmərənlər etdiyi mürakkab tarixi şərətdə Azərbaycanı Sovet İttifaqının ən qabaqcıl respublikalarından birinə çevirmək üçün hayatın bütün sahalarında geniş islahatlar aparmağa başladı. Onun həkimiyətə gəlisi görünməmiş carianıma və yüksəlişə, tikinti-quruculuq işlərinin geniş vüset almasına səbəb oldu. Heydər Əliyevin gərgin və yorulmaz fəaliyyətinin nticasında iqtisadiyyat, sənaye və kənd təsərrüfatında, mədəniyyət və təhsil sahalarında böyük uğurlar alda edildi.

Bütövlükde, 1970-1982-ci illər Azərbaycan Respublikası üçün böyük quruculuq illəri, iqtisadi inkişafla yanaşı, sosial sferanın da inkişafında böyük qayğı ilərlər olmuşdur. 1970-ci illə müqayisədə 1982-ci ildə milli gəlir 2,3 dəfə, sənaye məhsulları 2,2 dəfə, kənd təsərrüfatı məhsulları 2,25 dəfə artmış, 220-dən çox yeni sənaye müəssisəsi fəaliyyətə başlamışdır.

Müəssisəsi rəaliyyətə başlamışdır. Təkcə 1971-1975-ci illərdə respublikada 64 iri dövlət sənaye müəssisəsi tikilib istifadəyə verilmişdir. Onlardan Bakı Məişət Kondisionerləri, Sumqayıt Kompressor zavodları, Üst trikotaj fabriki, Xankandı ayaqqabı fabriki, Gəncədə ot kombinatı, Lənkəndi İmexxim, Naxçıvan

va qənnadı fabriki, Lənkəranda və Xudatda konserv müəssisələri və başqalarını göstərmək olar. Cəoxşaylı sənaye müəssisələri, mədəniyyət və təhsil ocaqları, tibbi müəssisələri inşa edildi. Yeni yaşayış məsəvilləri salındı, yollar tikildi, ucqar rayonlar qaz xəlləri çəkildi. Neft-maşınçayırma sanayisi yenidən quruldu.

şənəsi yəndən quruldu. 1971-1975-ci illərdə Azərbaycan Respublikasının neft-maşınçayırmə sənayesi SSRİ neft-mədən avadanlığının 1/3-dən çoxunu, neftçixarma texnikasının 70 fərdi idzən çoxunu verirdi. SSRİ-də neft çıxarılmasında Azərbaycanın mövqeyi möhkəmləndi.

Kənd təsərrüfatında texniki təchizat yaxşılaşdı. Baş Mil, Yuxarı Şirvan, Şəmkir kanalları çəkildi, Sərsəng və Şəmkir su anbarları yaradıldı. Tərtərcay və Yuxarı

Xanbulançay su təsərrüfatı kompleksləri, Araz, Arpaçay, Sırab dəryaçaları, Baş Mil və Lənkərən kanalları istifadəyə verildi. Respublika üzüm istehsalına görə birinci yera, pambıq toplantılarında dördüncü yera, barama istehsalına görə ikinci yera çıxdı. Belə uğurlarla dalalat edən faktları çox göstərmək olar.

Sənayenin inkişafı səviyyəsinə görə respublikanın proporsional inkişafı üçün mühüm tədbirlər görüldü. İstehsalı bilaşasına bağlı olan elmi tədqiqat sahələrinin inkişafına diqqət artırlıdı. Mütərəqqi texnologiyaların və elmi-texniki nəqliyyatlıların istehsalata tətbiqi sahəsində Azərbaycan sovetlər məkanında qabaqcıl mövqelərə çıxıldı. İstehsal olunan məhsulların keyfiyyəti əvvəlki dövrlərlə nisbətdə müqayisə olunmayaçqə səviyyədə idi. Azərbaycan bir çox mühüm istehsal sahələrinə görə Sovet İttifaqında aparıcı yerlərdən birini tutdu. 350 adda məhsul dünyanın 65 ölkəsinə ixrac olundurdu. 1970-1985-ci illərdə istehsal olunan sənaye məhsulları öz həcmində görə əvvəlki 50 ildəkina barəbar idi.

Heydar Əliyevin respublikaya rəhbərliyi dövründə (1969-1982) sosial-siyasi və hüquqi sahədə əldə edilən nailiyyatların dən bəhs etməmək olmaz. Bu illər ərzində Aşiq Alının və Aşiq Ələsgörin yubileylərinin qeyd edilməsi və N.Gəncəvi ırsının yenidən öyrənilməsi haqqında

Şuşada Vəqifin məqbərəsi inşa edildi. H.Cavidin nəşri İrkutskdan gətirilərək Naxçıvanda dəfn edildi. Bakı şəhəri "Lenin" ordeni ilə təltif olundu.

Məhz bu inkişaf sayəsində Azərbaycan keçmiş SSRİ-nin ən geridə qalan respublikalarından ən qabaqcılına çevrildi.

XX əsrin 60-ci illərinin sonu, 70-ci illəri-

Ağustos 12. gün, 1977-ci ilin sonlarında Azərbaycanın ümumi yüksəliş fonunda xalqımızın tarixi keçmişinə maraq artdı, bu sahada da oyanış başladı. Hələ o zaman ermənilərin sər-səm millətçi niyyətlərini bilən və bunun qarşısını hər vəchla almış bacaran dahi liderimiz Kalbacərə "Murov yolu" nu çəkməklə Kalbacərin iqtisadi mövqeyini möhkəmləndirərək erməni separatçılarının niyyətlərini püca cıxardı. 1977-ci ildə ermənilərin Qarabağ məsələsinə dair yenidən qaldırıldıqları ərazi iddialarının qarsısı alındı.

(dayanı 7-ci sahifada)

